

Nd.

217. Nefndarálit

[47. mál]

um till. til þál. um gistihús á Þingvöllum.

Frá samgöngumálanefnd.

Nefndin hefur rætt tillöguna og leitað umsagnar um hana hjá Þingvallanefnd, sambandi veitinga- og gistihúsaeigenda og hjá Ferðaskrifstofu ríkisins. Leggja allir þessir aðilar til, að hún verði samþykkt. Telja þeir það hið mesta nauðsynjamál, að gistihús verði reist á Þingvöllum.

Þrír nefndarmenn, MJ, EmJ og SB, leggja til, að tillagan verði samþykkt óbreytt. En tveir nefndarmenn, ÁB og Eirþ, áskilja sér rétt til að flytja breytingartillögur eða fylgja þeim.

Hér með fylgja sem fylgiskjöl I—III álitsgerðir þeirra aðila, sem nefndin leit-
aði umsagnar hjá um tillöguna.

Alþingi, 26. nóv. 1954.

Sigurður Bjarnason,
form., frsm.

Ásgeir Bjarnason,
fundaskr., með fyrirvara.

Eiríkur Þorsteinsson,
með fyrirvara.

Emil Jónsson.

Magnús Jónsson.

Fylgiskjal I.

Reykjavík, 8. nóv. 1954.

Sem svar við bréfi nefndarinnar, dags. 2. þ. m., skal yður hér með tjáð, að Þingvallanefnd hefur á fundi sínum í dag tekið fyrir till. til þál. á þingskjali 52, og tjáir nefndin sig samþykka því, að hún nái fram að ganga. Aðeins vill nefndin benda á, að hún telur, að um staðarval og útlit byggingarinnar verði að hafa fullt samkomulag við hana, ef til framkvæmda kemur.

Þetta tilkynnist yður hér með.

Virðingarfyllst.

F. h. Þingvallanefndar

Gisli Jónsson,
formaður.

Til samgöngumálanefndar neðri deildar Alþingis.

Fylgiskjal II.

SAMBAND VEITINGA- OG GISTIHÚSAEIGENDA

Reykjavík, 10. nóv. 1954.

Með tilvísun til fyrirspurnar háttvirtrar samgöngumálanefndar neðri deildar Alþingis í bréfi nefndarinnar, dags. 2. þ. m., leyfir stjórn Sambands veitinga- og gistihúsaeygenda sér að taka fram eftirfarandi:

Stjórn sambandsins fagnar því, að á Alþingi skuli vera komið fram frumvarp um veitinga- og gistihús á Þingvöllum, enda verður ekki um það deilt, að mikil þörf er á góðu gistihúsi á mesta helgistað þjóðarinnar, enda staðurinn þannig í sveit settur, að ekki er hægt að vera þar án gisti- og veitingahúss.

Stjórn sambandsins hefur ekki miklu við að bæta hina ágætu greinargerð flutningsmanna. Hins vegar vill stjórnin undirstrika og taka skýrt fram, eftir að hafa kynnt sér málið nokkuð hjá réttum aðilum, að ekki eru sjáanlegir möguleikar fyrir arðbærum rekstri gistihúss á Þingvöllum, nema til komi bæði beinn og óbeinn stuðningur ríkisvaldsins, t. d. í því formi, að útvegað mundi lán til langs tíma með mun lægri vöxtum en nú tíðkast, t. d. með sömu kjörum og stofnlán til sjávarútvegsins. Athuga mætti, hvort ekki væri rétt, að gistihús á Þingvöllum væri undanþegið öllum sköttum til ríkis, sýslu og hrepps, enda ekki óeðlilegt, að svo sé um rekstur, sem í raun og veru er til gagns og ánægju öllum landsmönnum, enda er og verður væntanlega allur rekstur á Þingvöllum háður ákvörðunum Þingvallanefndar og verður allur rekstur á staðnum með öðrum hætti en ef eigendur hefðu sjálfir ákvörðunarrétt um, hvaða rekstur og hvernig færi fram á staðnum.

Virðingarfyllst.

F. h. stjórnar

Sambands veitinga- og gistihúsaeygenda,

Lúðvíg Hjálmtýsson.

Til samgöngumálanefndar Nd. Alþingis.

Fylgiskjal III.

FERÐASKRIFSTOFA RÍKISINS

Reykjavík, 22. nóvember 1954.

Vér viðurkennum móttöku bréfs yðar frá 2. þ. m., þar sem óskað er eftir um-sögn um till. til þál. um gistihús að Þingvöllum. Flutningsm. hr. alþm. Gunnar Thoroddsen og Sigurður Bjarnason.

Oss þykir leitt, hvað dregið hefur að svara þessu bréfi, en það stafar af því, að forstjóri Ferðaskrifstofu ríkisins hefur verið erlendis að undanfögnu.

Framkominni till. til þál. ber að fagna, enda þótt vér litum svo á, að nauðsyn beri til þess, að hið háa Alþingi taki gistihúsavandamálið til meðferðar á breiðari grundvelli.

Um ástandið í gistihúsamálum er óþarft að fjölyrða, því að það er alkunna, að í þessu efni ríkir vandræðaástand í landi voru. Þessu til rökstuðnings leyfum vér oss að vísa til hjálagðrar greinargerðar hótelnefndar, sem skipuð var árið 1951 af þáverandi samgöngumálaráðherra. Greinargerðin fylgdi tillögu nefndarinnar um myndun gistihúsasjóðs, „Frumdrög að lögum um gistihúsasjóð“.

Ísland hefur frá náttúrunnar hendi upp á margt að bjóða, sem laðar og heillar ferðamanninn. Lækningamáttur heita vatnsins og heita leirsins hefur ekki verið rannsakaður enn til hlítar, en allt bendir til þess, að hér séu miklir ónyttjaðir möguleikar fyrir hendi. Landið hefur ótvírætt öll skilyrði til þess að verða fjölsótt ferðamannaland. Og nú er það ekki lengur einangrað og fjarlægð öðrum löndum. Á sviði samgangna hafa risaskref verið stigin. Með íslenskum farartækjum getum vér flutt innanlands og að og frá landinu ferðamenn svo þúsundum skiptir.

En þriðja frumskilyrðinu fyrir því, að land geti orðið ferðamannaland hefur hvergi verið fullnægt. Staðreyndin er sú, að á sama tíma sem vér höfum varið hundruðum milljóna til samgöngubóta og til kaupa á samgöngutækjum, hefur hverfandi litlu fé verið varið til bygginga eða endurbóta á gistihúsum. Hér gætir feikilegs ósamræmis, og gegnir furðu, hvílíkt tómlæti gistihúsavandmálunum hefur verið sýnt á tímum hinnar miklu nýsköpunar og framfara í íslensku atvinnulífi. Það virðist svo, að forráðamenn þjóðfélagsins hafi ekki áttað sig á því, að tekjur af komu erlendra ferðamanna geti orðið drjúgur liður í gjaldeyrisöflun íslensku þjóðarinnar. Tekjur af komu hundrað ferðamanna, — svo dæmi sé tekið, — sem dveldu hér 14 daga og ferðuðust með íslenskum farartækjum að og frá landinu, gætu engu síður orðið gott búsilag en ísfisksala botnvörpungs á erlendum markaði. Hver hópur slíkra gesta mundi skilja eftir 600—700 þús. krónur.

En nú er það ekki fjárhagshliðin ein, sem skiptir hér máli. Menningarhlið þessa máls má ekki hverfa í skuggann. Það hlýtur að verða metnaðarmál hins unga íslenska fullvalda ríkis að geta boðið gistivinum sínum vistarverur, sem teljast mega samboðnar sjálfstæðu menningarríki.

Gistihúsarekstur er ung atvinnugrein í landi voru og á við margs konar erfiðleika að etja; lánsfjárskort og skilningsleysi, og það hefur sýnt sig, að það er ekki á valdi einstakra þegna þjóðfélagsins að leysa gistihúsavandamálið. Lausn þess fæst aðeins með samstilltu átaki undir forustu ríkisvaldsins.

Það er því óumdeilanlega í verkahring hins háa Alþingis að taka gistihúsamálið í heild til meðferðar, og það, sem gera þarf fyrst, er að samþykkja lög um gistihúsasjóð, sbr. ræktunarsjóð og nýbýlasjóð, og sjá honum fyrir riflegu stofnfé, svo að menn geti fengið hagkvæm lán til gistihúsabygginga og endurbóta á þeim, sem þegar hafa verið reist. Síðan yrði, að tilhlutan hins háa Alþingis, skipuð nefnd hæfra manna, sem athugaði og gerði tillögu um:

- 1) Hvar og hvers konar gistihús skuli reist.
- 2) Hvaða skólabyggingar séu heppilegar og hæfar til þess að breyta í gistihús yfir sumarmánuðina, og hvernig þær verði bezt búnar þægindum fyrir ferðamenn.

3) Hvar og hvernig verði hægt að koma á fót hressingar- og heilsuþöðum í sambandi við jarðhita.

Vér viljum taka það fram og leggja áherzlu á, að enda þótt æskilegt sé, að hótelmálið verði tekið til meðferðar á viðfeðmari grundvelli en gert er í umræddri till. til þál. um gistihús að Þingvöllum, þá fögnum vér framkominni tillögu og vonum, að hún nái samþykki hins háa Alþingis, því að hvernig sem þessi mál kunna að skipast í framtíðinni, verður aldrei ágreiningur um það, að fyrsta skrefið, sem stíga skal gistihúsavandamálinu til lausnar, er einmitt bygging vistlegs hótels að Þingvöllum.

Virðingarfyllt.

Ferðaskrifstofa ríkisins,

Þorleifur Þórðarson.

Til samgöngumálanefndar Nd. Alþingis, Reykjavík.